

HCEU versie REA-notitie

MFK/Herstelfonds – inzet Europese Raad 17-18 juli 2020

Bereiken

- Stabiel houden van de Nederlandse afdrachten voor het reguliere MFK, door middel van een combinatie van een verlaging van de totaalomvang van het MFK 2021-2027, een permanente korting van voldoende omvang en behoud van 20% perceptiekostenvergoeding.
- Een gemoderniseerd MFK met inzet op:
  - Behoud van excellentie en impact als leidende selectiecriteria in Horizon Europe in het reguliere MFK en het Herstelinstrument.
  - Instelling van een effectieve conditionaliteit t.a.v. rechtsstatelijkheid met een directe koppeling tussen de ontvangst van EU middelen en de naleving van rechtsstatelijkheidsbeginselen in het reguliere MFK en het Herstelinstrument.
  - Onderschrijving van de nationale implementatie van verhoogd 2030 broeikasgasreductie doel o.b.v. de te verwachten Impact Assessment van de Commissie voor een ophoging naar tenminste 50-55% en klimaatneutraliteit in 2050 als voorwaarde voor ontvangst van middelen uit het *Just Transition Fund*. Ten minste 25% klimaatgerelateerde uitgaven in het reguliere MFK en het Herstelinstrument en beiden in lijn met de Overeenkomst van Parijs en het *do no harm* principe uit de Green Deal.
- Een tijdelijk Herstelinstrument, afgebakend van het reguliere MFK, mede ondersteunend aan groene en digitale transitie en daarmee leiden tot duurzaam herstel van economische groei en werkgelegenheid, en met aandacht voor actieve bestrijding van fraude. Omvang van zowel het Herstelinstrument als van de tijdelijke verhoging van het Eigenmiddelenplafond dienen te worden beperkt tot het noodzakelijke.
- Ondersteuning uit het Herstelinstrument middels leningen in plaats van subsidies, waarbij de verdeling van de middelen is gericht op de zwaarst getroffen lidstaten door COVID-19.
- Bevorderen van structuurversterkende hervormingen door deze als voorwaarden voor ondersteuning te stellen, gericht op economische weerbaarheid en concurrentiekracht. Daarbij goede *governance* en monitoring nodig in het Herstelinstrument en besluitvorming o.b.v. unanimitieit in de Raad.
- Duidelijkheid over mogelijke kapitaalverhoging EIB om initiatieven uit te voeren, waarbij Nederland een extra bijdrage integraal beziet met bijdrages voor het MFK en het Herstelinstrument. Dit moet gepaard gaan met *governance* hervormingen.

Vermijden

- Afgezien van additionele bijdrage aan het herstelinstrument, een stijging van de Nederlandse afdrachten (a.g.v. Brexit) zo veel mogelijk beperken (niet twee keer betalen).
- Verslechtering van Nederlandse afdrachtenpositie als gevolg van de acceptatie van de nieuwe eigen middelen (grondslagen) voor het reguliere MFK o.b.v. niet gerecycled plastic verpakkingsafval en ETS-inkomsten.
- In het krachtenveld geïsoleerd raken (10)(2a)
- Afzakken van voorwaarden en verdere versoepeling van bestedingsregels in het Herstelinstrument.
- Vastleggen op toekomstige voorstellen voor nieuwe Eigen Middelen.
- Mutualisering van schulden in de vorm van eurobonds.

Achtergrond

Nederlandse inzet

MFK

- Nederland zet zich in voor een ambitieus gemoderniseerd en financieel houdbaar MFK dat de lasten eerlijk verdeelt. Nederland zet zich in de eerste plaats in voor het voorkomen van een afdrachtenstijging als gevolg van Brexit. De REA stelde op 13 november 2018 een besparingsinzet vast (watervalmodel) om te komen tot een omvang van 1,03% BNI EU27.
- De REA stelde op 3 december 2019 vast dat er in het eindspel van de onderhandelingen beperkt ruimte is voor aanvullende prioriteiten. Besloten werd dat Nederland het belang van

modernisering (onderzoek en innovatie, klimaat, veiligheid en migratie) zal blijven benadrukken en daarbinnen prioriteit zal geven aan het bewaken van het behoud van excellentie en impact als leidende selectiecriteria binnen Horizon Europe en een effectieve conditionaliteit t.a.v. rechtsstatelijkheid. Ook werd besloten om de budgettaire prioriteiten van Nederland in de eindfase van de onderhandelingen zoveel mogelijk te ontzien als onvoldoende besparingen cf. de besparingsinzet gerealiseerd kunnen worden.

- Op 18 februari 2020 stemde de REA in om in de laatste fase van de eindonderhandelingen de nieuwe eigen middelen in de vorm van grondslagen (verdeelsleutels) op basis van niet-gerecycled plastic verpakkingsafval en ETS-inkomsten te kunnen accepteren, wanneer dit nodig is om de Nederlandse inzet t.a.v. het voorkomen van een afdrachtenstijging te kunnen realiseren. De nieuwe grondslagen kunnen worden geaccepteerd onder de voorwaarden dat 1) de Nederlandse afdrachtenpositie niet verslechtert als gevolg van de introductie hiervan en 2) alleen het huidige ETS als grondslag dient. Indien deze ETS-inkomsten, in de toekomst a.g.v. de aanstaande herziening van de ETS-richtlijn, zouden worden uitgebreid, dan zal de REA opnieuw om instemming worden gevraagd.
- Daarnaast zet Nederland zich ervoor in dat onderschrijving van de nationale implementatie van een verhoogd 2030 broeikasgasreductie doel en klimaatneutraliteit in 2050 als voorwaarde wordt gesteld voor ontvangst van middelen uit het *Just Transition Fund*. De Commissie zal in september een voorstel presenteren het 2030-doel te verhogen van huidige 40% reductie naar 50 tot 55% reductie in 2030. Nederland wil dat lidstaten zich committeren aan ophogen van het doel naar 55% omdat dit noodzakelijk is om op kosteneffectieve wijze het klimaatneutraliteitsdoel te bereiken in 2050.

Herstelinstrument

- Nederland zet zich in voor een tijdelijk Herstelinstrument, afgebakend van het reguliere MFK. Het Herstelinstrument dient mede ondersteunend te zijn aan groene en digitale transitie en daarmee leidend tot duurzaam herstel van economische groei en werkgelegenheid, met goede uitwerking van die ambities in deelvoorstellen die dit toelaten. Daarnaast dient het Herstelinstrument aandacht te besteden aan actieve bestrijding van fraude.
- Nederland zet zich in voor het omlaag brengen van de omvang van zowel het Herstelinstrument als van de tijdelijke verhoging van het Eigenmiddelenplafond. Het Eigenmiddelenplafond wordt tijdelijk verhoogd met 0,6% EU BNI voor het herstelinstrument. Dit is onvoldoende onderbouwd en schept een onwenselijk precedent. Daarnaast zet Nederland zich in om de tijdelijkheid van de verhoging duidelijker vast te leggen en de duur ervan te verkorten. Het eigenmiddelenplafond moet worden vastgelegd in miljarden euro per jaar (net als het MFK) om ruimte/krapte als gevolg van economische fluctuaties te voorkomen. Ook moet beter worden vastgelegd dat lidstaten alleen 'pro rata' aan de lat staan en niet voor het gehele eigenmiddelenplafond.
- Nederland zet zich in voor ondersteuning uit het Herstelinstrument middels leningen in plaats van subsidies en een verdeling van de middelen op basis van de economische impact van de COVID-19 uitbraak, gebruikmakend van zo actueel, relevant en accuraat mogelijke informatie.
- Nederland zet zich in voor de bevordering van structuurversterkende hervormingen door deze als voorwaarden voor ondersteuning te stellen, gericht op economische weerbaarheid en concurrentiekracht.
- Nederland zet zich in voor unanimiteit in de Raad bij de besluitvorming voor beoordeling van de hervormings- en investeringsplannen en voor beoordeling van de vooruitgang voor uitbetaling in tranches.
- Nederland zet zich in om de prioriteiten voor een gemoderniseerd MFK waar relevant ook op te nemen in het Herstelinstrument.

Stand van zaken

- [De nieuwe versie van het onderhandelingsdocument (de negobox) wordt op vrijdag 10 juli 2020, en daarmee na verspreiding van de notitie aan de leden van de REA, verwacht. Tijdens de REA van 14 juli 2020 worden de leden van de REA mondeling bijgepraat over de nieuwe versie van de negobox].
- Obv Commissievoorstellen d.d. 27 mei 2020 is Nederland nettobetaler en komt vergelijkbaar uit met Frugal Four en DE. FR ook nettobetaler, maar minder dan Nederland. Met de door de Commissie voorgestelde verdeelsleutel voor het Herstelinstrument gaat veel geld naar Oost-Europa en Zuid-Europa, inclusief minder zwaar getroffen landen.

- Obv Commissievoorstellen stijgen de EU-aftochten ten opzichte van de raming in de Rijksbegroting met 1,4 mld euro in 2021, oplopend naar 2,2 mld euro in 2027 (met oorspronkelijke voorstel uitfasering korting, zie onderstaande nadere toelichting). Voor de afbetaling van de grants van het herstelinstrument (500 mrd) gaat het om een gemiddelde tegenvaller van 1 mrd per jaar gedurende de periode 2028-2058. Hierin zijn nieuwe eigen middelen niet meegenomen. Top-up begroting 2020: tegenvaller van 0,4 mrd in 2020.

Krachtenveld

- Nederland trekt op met coalitie (10)(2a)
- **Regulier MFK: Onveranderd krachtenveld in vergelijking met de ER in februari 2020.** Wat opvalt is dat (10)(2a) de omvang van het reguliere MFK ondergeschikt lijken te maken aan een deal en steeds meer lidstaten kortingen lijken te kunnen accepteren als onderdeel van een deal.
- **Herstelinstrument: Een grote groep lidstaten is positief over het Herstelinstrument op hoofdlijnen** (o.a. (10)(2a), maar ook verschillen op deelterreinen. Brede steun voor gebruik grants, maar ook (10)(2a) stelt hier vragen bij. (10)(2a) duidelijk tegengeluid (alleen loans); (10)(2a) uitten twijfels over verhouding loans/grants. Vragen vooral over allocatiecriteria, gevolgen voor betalingen en over de needs assessment.
- Het Europees Parlement (EP) pleit voor de introductie nieuwe eigen middelen en een effectieve conditionaliteit t.a.v. rechtsstatelijkheid. Goedkeuring van het EP is nodig voordat de Raad over het MFK kan besluiten. Het EP spreekt zich daarbij uit bij meerderheid van zijn leden.
- Door de Tweede Kamer zijn verschillende moties aangenomen:
  - **Motie Leijten – Bisschop** (jan 2018): “verzoekt de regering, zich ervoor in te zetten dat de omvang van het nieuwe MFK ten opzichte van het huidige MFK bij voorkeur krimpt, maar hooguit gelijk blijft; verzoekt de regering voorts, zich ervoor in te zetten te voorkomen dat Nederland, dat economisch relatief hard wordt geraakt door de brexit, ook in belangrijke mate gaat bijdragen aan het dichten van het financieringsgat.
  - **Motie Mulder - Omtzigt** (feb 2019): “In geval van structurele tekortkomingen op het gebied van de rechtsstaat lidstaten financieel te kunnen korten; tevens, erop in te zetten dat landen die zich niet aan de begrotingsregels houden, daadwerkelijk gekort worden op hun ontvangsten uit de Europese begroting”.
  - **Motie Madlener** (mei 2019): “In de onderhandelingen over een nieuw gemeenschappelijk landbouwbeleid (GLB) inzet op lagere subsidies; niet mag leiden tot een slechtere concurrentiepositie van Nederlandse boeren ten opzichte van hun Europese concurrenten; een relatieve verslechtering van de inkomenspositie van Nederlandse boeren, als gevolg van de subsidieverhoging van een nieuw gemeenschappelijk landbouwbeleid (externe convergentie), niet te accepteren”.
  - **Motie Stoffer-Leijten** (juni 2019): “.. financiering van een begrotingsinstrument voor convergentie en concurrentievermogen (BICC) binnen het MFK plaatsvindt en toegang tot het instrument aan strikte voorwaarden gebonden is;”.
  - **Motie Van Ojik - Drost** (juni 2019): “Overwegend dat democratie en rechtsstaat in meerdere EU-lidstaten onder druk staan; de EU de middelen die beschikbaar zijn om organisaties in dit maatschappelijk middenveld te kunnen steunen, uitbreidt en de instrumenten hiervoor optimaliseert”.
  - **Motie Van der Graaf c.s** (februari 2020): “verzoekt de regering, in de Europese Raad zich in te spannen voor een krachtig en effectief instrument dat de ontvangst van EU-middelen door lidstaten en de naleving van rechtsstatelijkheidsbeginselen door de lidstaten koppelt, en in te zetten op het oorspronkelijke voorstel dat de Europese Commissie hiervoor heeft gedaan”
  - **Motie Baudet** (februari 2020): “Verzoekt de regering niet akkoord te gaan met het afschaffen van de korting.”
  - **Motie Omtzigt** (februari 2020): “verzoekt de regering, bij het MFK en op latere momenten niet in te stemmen met het aanvullen van dit tekort [vrijwillige pensioenfonds EP] uit de Europese begroting.”
  - **Motie Omtzigt** (april 2020): “verzoekt de regering, niet in te stemmen met eurobonds of andere nieuwe vormen van schuldmutualisering”

- Motie Baudet (april 2020): “roept de regering op, om nooit akkoord te gaan met een voorstel dat direct tot gevolg heeft dat Nederland in enige mate garant komt te staan voor de staatsschuld van een ander land.”
- Motie Baudet – van Haga (juni 2020): “verzoekt het kabinet, niet in te stemmen met het Duitse plan voor eurobonds, noch met alle andere mogelijke plannen om eurobonds via de EU-begroting in te voeren”.
- Motie Jetten – van Ojik (juni 2020): “verzoekt de regering zich bij de onderhandelingen voor het nieuwe MFK onverminderd in te zetten voor conditionaliteit op het gebied van rechtsstaat en tevens voor het vermijden van een besparing op de “Justice, Rights & Values heading” waar nu met 20% op wordt gekort”.
- Motie Van Ojik (juni 2020): “verzoekt de regering, zich er in EU-verband voor in te spannen dat middelen uit de toekomstige herstelprogramma’s niet mogen worden besteed aan economische activiteiten gelieerd aan fossiele brandstoffen”.